

4
5-303

თბილისის ი.ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ხელნაწერის უფლებით

მარინა თენგიზის ასული ავაქოვა

ემოციური და ექსპრესიული ლექსიკის ენათშორისი
ეკვივალენტობის ლინგვისტურ-სტილისტური
კრიტერიუმების შესახებ

(რუსული, ქართული და ინგლისურენების მასალაზე)

10.02.02-შედარებითი და ტიპოლოგიური ენათმეცნიერება

სადისერტაციო მაცნე

დისერტაცია ფილოლოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო
ხარისხის მოსაპოვებლად

თბილისი
1993

ნაშრომი შესრულებულია ი.ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტის რუსული ენის № 2 კათედრაზე

მეცნიერ-ხელმძღვანელი: ფილოლოგიურ მეცნიერებათა დოქტორი,
პროფესორი გ.ი.წიბახაშვილი

ოფიციალური ოპონენტები: ფილოლოგიურ მეცნიერებათა დოქტორი,
დოცენტი ი.გ.გიგნაძე

ფილოლოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატი,
დოცენტი მ.გ.ჩხიკვაძე

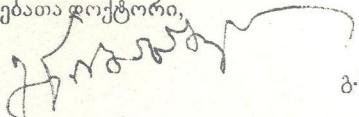
დისერტაციის დაცვა შედგება „24“ წლის 1993 წ.

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამეცნიერო-
საატესტაციო საბჭოს სხდომაზე P 10.02. C № 10-6

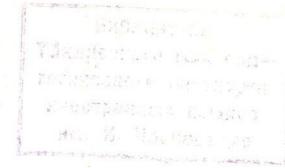
დისერტაციის გაცნობა შეიძლება უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკაში
მისამართზე: თბილისი, ი.ჭავჭავაძის გამზირი, 1.

სადისერტაციო მაცნე დაიგზავნა „25“ წლის 1993 წ.

სამეცნიერო-საატესტაციო საბჭოს სწავლული მდივანი,
ფილოლოგიურ მეცნიერებათა დოქტორი,
პროფესორი

გ.ი.წიბახაშვილი

ბევრი ენობრივი მოვლენა, როგორც ცნობილია, არ ექვემდებარება
მკაცრ კლასიფიკაციას. ეს იმით აისხება, რომ მსგავსი მოვლენები ენაში
რეალიზდება არა იზოლირებული, „სუფთა“, სახით, არამედ მათი
უუნქციებისა და ნიშანთვისებების რთულ მთლიანობაში, რომლებიც
ქმნიან ენის გამომსახულობით შესაძლებლობებს. ეს ეხება
„ემოციურობისა“, და „ექსპრესიულობის“, ცნებებსაც, რომლებიც
ითვლება „ბუნდოვან ცნებებად ბუნდოვანი საზღვრებით“ (ვ.ი. შახოვსკი),
კლევეს მიზნები და ამოცანები.

იმასთან დაკავშირებით, რომ ემოციურობისა და ექსპრესიულობის
კატეგორიებზე შეხედულებანი მეტად სხვადასხვანაირი და
წინააღმდეგობრივია, ჩვენი გამოკვლევის ერთ-ერთ ამოცანას
წარმოადგენს ამ კატეგორიების არსთა უფრო კონკრეტული
განსაზღვრა, მათი საერთო და დიფერენციული თავისებურებების
გამოვლენა. რუსული, ქართული და ინგლისური ენების მასალაზე
ემოციურობისა და ექსპრესიულობის კატეგორიების თანაფარდობას
განვიხილავთ ერთი ენობრივი ერთეულის ფარგლებში, ასევე ცდილობთ
განსაზღვროთ მათი დამოუკიდებელ კატეგორიად უუნქციონირების
სფერო. გარდა ამისა, ჩვენი გამოკვლევის მიზანს შეადგენდა იმ
კომპონენტების გამოვლენა, რომლებიც განსაზღვრავნ და ქმნიან
ემოციურობასა და ექსპრესიულობას. განხილულია ემოციურობისა და
ექსპრესიულობის კატეგორიების გამოხატვის საშუალებანი და წესები
სამეცნიერო კატეგორიების გადასვლის შესაძლებლობანიც. კლევებით აგრეთვე გამოვარკვიოთ, ადეკვატურია
თუ არა ამა თუ იმ ემოციური ან ექსპრესიული ერთეულის აღქმა ენის
ყველა მატარებელს შორის და რით მოტივირდება ეს აღეკვატურობა (ან
არააღეკვატურობა). ნაშრომის ერთ-ერთ ძირითად ამოცანას
წარმოადგენს ემოციური და ექსპრესიული ლექსიების ენათმორისი
ეკვივალენტებით განსაზღვრა რუსულ, ქართულ და ინგლისურ ენებში. ამ